

GODSDIENSTWETENSCHAPPEN

Het programma Godsdienstwetenschappen omvat drie onderdelen en is als volgt verdeeld over de jaren 1 en 2:

Jaar1:

- Nieuwe spiritualiteit – grensverkeer tussen Oosterse en Westerse religiositeit: relevante kenmerken van actuele spirituele stromingen binnen hindoeïsme en/of boeddhisme in Azië.

Jaar 2:

- Nieuwe spiritualiteit – grensverkeer tussen Oosterse en Westerse religiositeit: relevante kenmerken van grensverkeer tussen Oost en West in hedendaagse religiositeit, en/of literatuur, muziek en kunst.
- Islam, islamitische geestelijken en geestelijke verzorging

Nieuwe spiritualiteit – grensverkeer tussen Oosterse en Westerse religiositeit

Docent: dr. M. (Marien) van den Boom

Doelstelling

Studenten zijn in staat kenmerken aan te geven ter zake:

- grondslagen van spiritualiteit in hindoeïsme en boeddhisme.
- nieuwe uitingsvormen van Oosterse en Westerse spiritualiteit in Azië en het Westen.

In de 21^e eeuw maken mensen, meer dan ooit het geval is geweest, wereldwijd diepgaand kennis met andere levensbeschouwelijke inzichten en gaan daarin voorbij aan de grenzen van de eigen - klassieke - traditie en context. Mobiliteit doet de levensbeschouwelijke kaart in Azië en het Westen veranderen. Er zijn daarin twee tendensen te onderscheiden. Aan de ene kant zien we bewegingen die teruggaan naar de fundamentele en klassieke bronnen van de religieuze traditie. Aan de andere kant zien we bewegingen die zich onttrekken aan vaststaande uitingsvormen, en op zoek gaan naar meer hedendaagse en vrijzinnige interpretaties van spiritualiteit.

In Azië zoekt men, vaak in wisselwerking met Westerse inzichten, naar spirituele vernieuwing met aandacht voor gerechtigheid en samenlevingsvraagstukken, humanistische waarden en menselijk welzijn, spiritualiteit en wetenschap, duurzaamheid en ecologisch bewustzijn. In het Westen ziet men, in wisselwerking met Oosterse spiritualiteit, een nieuw veelkleurig palet van religieuze en filosofische inzichten en leefwijzen.

Oriëntatiejaar (jaar 1)

3 dagdelen, 4 studiepunten

Doelstelling (specifiek)

Studenten zijn in staat relevante kenmerken aan te geven van actuele spirituele stromingen binnen hindoeïsme en/of boeddhisme in Azië.

Toetsing

Beschrijf een spirituele stroming en/of denker met een hindoeïstische en/of boeddhistische achtergrond:

- analyseer de fundamentele en kenmerken die deze stroming en/of denker markeert.
- beschrijf de veranderende geloofsidentiteit van deze spirituele stroming en/of denker ten opzichte van klassieke, vaak vaststaande inzichten.

Literatuur

- M. van den Boom, collegeteksten *Hindoeïsme en boeddhisme*.
- Overige literatuur naar keuze en in overleg.

Jaar 2

3 dagdelen, 4 studiepunten

Doelstelling (specifiek)

Studenten zijn in staat relevante kenmerken te beschrijven van grensverkeer tussen Oost en West in hedendaagse religiositeit, en/of literatuur, muziek en kunst.

Toetsing

Analyseer een spirituele stroming en/of denker die gezien kan worden als een voorbeeld van grensverkeer tussen Oost en West.

Literatuur

- M. van den Boom, college teksten *Nieuwe spiritualiteit – grensverkeer tussen Oost en West*.
- Overige literatuur naar keuze en in overleg.

Islam, islamitische geestelijken en geestelijke verzorging

Docent: drs. R. (Rasit) Bal

Jaar 2

2 dagdelen, 2 studiepunten

Doelstelling

- Bestudering van verschillende uitingsvormen van de islam in het dagelijkse leven toegespitst op de vragen van mensen over leven, lijden en dood.
- Aandacht voor theologisch-rationele ontwikkelingen van het islamitische denken.
- Verkenning van het werk van islamitisch geestelijken (zoals 'imams', islamitische geestelijke verzorgers en godsdienstdocenten). Wat deze beroepen gemeenschappelijk hebben is het 'imamschap', de imam als representant en vertolker van 'religieuze kennis en leven'. Deze kennis is gebaseerd op de volgens de islamitische traditie geopenbaarde boodschap aan de profeet Mohammed en is verder ontwikkeld en uitgewerkt in de islamitische traditie, cultuur en geschiedenis. In de islamitische gemeenschap is in beginsel iedereen geschikt om een voorgangersfunctie te vervullen. Men dient wel over basale vaardigheden te beschikken, zoals het reciteren van delen van de Koran en bekend zijn met de gebedshandelingen. Een professionele uitoefening van deze functie omvat echter meer kwaliteiten en vaardigheden. Vooral als dit betrekking heeft op de mens, een zieke, een verwarde gelovige, een gelovige waarvan de vrijheid hem of haar is ontnomen, mensen met vragen over leven, lijden en dood, en dergelijke. In de islamitische traditie kent men verschillende opleidingen die studenten opleiden en voorbereiden op de imamfunctie die verder is geprofessionaliseerd. Het gaat dan om verschillende lagen en dimensies, waaronder 'kennis', 'ervaring', 'religiositeit' 'vertrouwen en 'authentieke gelovigheid'. Daarop is de positie van een dienstdoende imam gefundeerd.

Toetsing

De afronding van dit vak bestaat uit twee onderdelen:

- De deelopdracht die de student gedurende de onderwijsperiode uitvoert.
- Een samenvatting van de hoorcolleges met een eigen reflectie op de inhoud die aan de orde wordt gebracht (maximaal 2.000 woorden).
  - o Daaruit moet blijken dat de student kan reflecteren op sociale en maatschappelijke spanningen die samenhangen met de aanwezigheid van moslims in Nederland.
  - o De student moet eigen opvattingen en bevindingen kunnen communiceren over:
    - de wijze waarop veranderende omstandigheden effect hebben op de maatschappelijke positie van islamitische geestelijken;
    - de inhoudelijke verschuivingen in het werk van islamitische geestelijken, in het bijzonder in het omgaan met vragen van mensen over leven, lijden en dood.

Literatuur

Verplicht:

- Sajidah Abdus Sattar, *Islam voor beginners*, Amsterdam, 2001, hoofdstuk 'De islam in het dagelijks leven'.
- Mohamed Ajouaou, *Imam achter tralies. Casestudie naar de islamitisch geestelijke verzorging in Nederlandse penitentiaire inrichtingen en bouwstenen voor een beroepsprofiel*, Zutphen, 2010, hoofdstuk 5 'Reflectie'.
- Welmoet Boender, *Imam in Nederland. Opvattingen over zijn religieuze rol in de samenleving*, Amsterdam, 2007, hoofdstuk 'Conclusie'.
- Inhoud van de hoorcolleges.

Aanbevolen:

- Mohamed Ajouaou, *Wie is moslim? Geloof en secularisatie onder westerse moslims*, Zoetermeer, 2014.
- Zie ook de dvd *Ik heb een dokter in Marokko* (2014). Een film over de beleving van ziekte en dood in andere culturen, www.dokterinmarokko.nl.